

Öster Malma 2021-01-31

Föreskrifter om jägares leveranser av små mängder vildsvin och kött av vildsvin. D.nr 2020/04701

Svenska jägareförbundet ("förbundet") har följande synpunkter på remitterat förslag.

Sammanfattning

Förbundet anser:

- Tillstånd eller anmälan bör inte krävas för jägare för att få sälja vildsvin och kött av vildsvin direkt till konsument.
- Registerhållning av jägare hos myndighet bör inte ske.
- Utbildningskrav samt viss kravställning rörande dokumentation är motiverat.
- Föreslaget tillåtna mängder vildsvin och kött av vildsvin är väl avvägda.

Övergripande synpunkter

Förbundet har i över ett decennium argumenterat för behovet av att ändra det i vårt tycke omotiverat strikta system som kringgärdar hanteringen av vildsvinskött. Nuvarande regelverk har under många år hämmat viljan till att beskatta vildsvinsstammen i den utsträckning som samhället uttalat önskar då avsättningsmöjligheter för fällda djur saknas. Regeringens ansats att genom uppdraget till Livsmedelsverket hitta former för att möjliggöra detta ser förbundet mycket positivt på.

Det föreslagna regelverket anser vi dock vara alltför långtgående och utifrån en praktisk verklighet omotiverat rigoröst. Skulle föreskrifterna implementeras i sin nuvarande form kommer sannolikt den önskade effekten av fler fällda vildsvin utebli till följd av för stora tröskeeffekter för den enskilde jägaren. Detta gäller primärt försäljningen av vildsvin och vildsvinskött direkt från jägare till konsument.

En generell önskad effekt med system som kräver registerhållning av jägare hos myndigheter är att jägarnas personuppgifter därigenom kan anses som offentlig handling och därför begäras ut. Då jägarna nästan alltid är vapeninnehavare så ser vi med oro på ett system som kan öka risken för inbrott och vapenstöld. Likaså upplever förbundet en ökad trend av våld och hot mot såväl jägare som djurhållare vilket även ett sådant register skulle kunna leda till om det kom i orätta händer. Ett förslag till lösning är att utbildningskravet utgår från befintlig Viltundersökarutbildning. Där ansvariga jägarorganisationerna för registerhållning av utbildade och på förfrågan från myndighet kan information delges. Vid en samordning med jaktkortsregistret av genomgången obligatorisk utbildning skulle detta även kunna framgå på jaktkortet.

Det regelverk inom EU som ligger till grund för vildsvinens, samt övriga arter vilka kan utgöra potentiella spridare av trikinos, särreglering har sin grund i just risken för trikinosmitta hos människa. Bakgrunden till särregleringen beskrivs i konsekvensutredningen och nämner inga andra specifika smittokällor kopplade till arten. Livsmedelsverket har trots detta vidgat sin riskanalys till att omfatta ett antal andra potentiella smittokällor som vildsvinen kan utgöra bärare av.

Svenska Jägareförbundet

Förbundet anser detta vara problematiskt tillika inkonsekvent då ett flertal andra viltarter, så väl som tamdjur, kan vara bärare av samma eller andra liknande smittor utan känd faktisk problembild ur livsmedelssynpunkt. Dessa arter saknar dessutom, på goda grunder, motsvarande reglering som nu föreslås för vildsvin då påvisade hälsoeffekter på människa är ytterst ovanligt. Vidare så ansvarar säljaren av andra vilt, som inte omfattas av detta förordningsförslag, för att köparen inte utsätts för några hälsorisker. Detta borde vara en fullt tillämplingsbar och rimlig utgångspunkt även gällande vildsvin. En sådan ingång skapar dessutom incitament för säljaren att vara omsorgsfull genom hela hanteringskedjan. Förslaget bör därför modifieras till att helt utgå från att säkerställa att risken för trikinos hos konsument minimeras i enlighet med EU:s intentioner avseende ramverket. Livsmedelsverkets analyser om övriga potentiella smittoämnen och dess risker baseras på teoretiska scenarier snarare än en kontroll av faktiskt utfall.

Svenska jägarkåren och dess familjer har under de senaste 5 åren skjutit och konsumerat nästan en halv miljon vildsvin utan kända problem med anförda smittoämnen. Detta motsvarar någonstans mellan 50-100 miljoner måltider innehållande vildsvinskött vilket gör oss fullt övertygade om att de anförda riskerna måste ses som försumbara då de inte uppmärksammas i praktiken av vare sig konsumenterna själva eller inom sjukvården. Med detta som bakgrund anser vi försiktighetsåtgärderna vara alltför långtgående och därtill sett till uppdraget hämmande.

Gällande de förslag som lämnats avseende leveranser av vildsvin till detaljhandelsanläggningar, så kallade "852-anläggningar", anser förbundet förslaget vara i stort bra. Regelverket är dock inkonsekvent avseende kunskapskrav beroende på mottagare av vildsvinet. Man bör därför koordinera kraven för under vilka förutsättningar vildsvin ska få levereras för att det ska finnas en röd tråd och logik. Förslaget regelverk kring hanteringen av vildsvinen efter leverans mot anläggning överlämnar vi dock åt berörda branschorganisationer att ta ställning till.

Våra detaljerade synpunkter rörande regelverket kommer vi anförda nedan enligt strukturen för föreslagna föreskrifter.

Detaljerade synpunkter

1 § Förbundet föreslår följande tillägg i föreslagen förordningstext utifrån kommande argumentation rörande utbildningskrav och definitioner.

*//Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om en **utbildad** jägares leveranser...//*

2 § Förbundet tillstyrker skrivningen med tillägg enligt nedan:

*//... för livsmedel av animaliskt ursprung, ska tillämpas på en **utbildad** jägares leveranser av små...//*

3 § Denna del bör förtydligas till att omfatta även vildsvin fällda av andra jägare inom det egna jaktlaget. Förslag till ny skrivning:

*Dessa föreskrifter tillämpas inte på vildsvin som en jägare nedlagt för konsumtion inom det egna privathushållet **eller privathushåll tillhörande övriga jaktlagsmedlemmar eller tillfälliga jakttagare.***

4 § Det händer att vildsvin levereras ourtagna. Första meningen bör därmed kompletteras med denna möjlighet. Förslag:

*//...oavhudat vildsvin med inälvorna **kvar alternativt helt eller delvis**...//*

Svenska Jägareförbundet

Förbundet föreslår både i inledning och i senare argumentation att genomgången Viltundersökarutbildning ska vara basen för utbildningskrav vid försäljning av vildsvin. Denna bör kompletteras med en kort digital kurs som mer direkt lyfter vildsvinets artspecifika egenheter. Mot bakgrund av detta önskar vi tillföra begreppet "utbildad jägare" vilket här skulle definieras som att man genomgått ovan nämnda utbildningar. Förslag:

utbildad jägare: Person som genomgått utbildningen "Viltundersökare" samt tilläggsutbildning XXX och finns registrerad hos berörd organisatör för dessa.

För övrigt tillstyrker förbundet skrivningen.

5 § Förbundet motsätter sig starkt en tillståndsprövning för att kunna sälja mindre mängder vildsvin. Vi finner att denna administration helt saknar praktisk funktion. Om syftet är kontroll och beivrandet av eventuellt fusk så saknar denna registrering betydelse. Om någon vill fuska så kommer de högst osannolikt att registrera sig. Resultatet av detta förslag är omotiverad administration för såväl den enskilde jägaren som föreslagen kontrollmyndighet. Till det kommer de risker som en registerhållning av jägares personuppgifter vilka anförs i inledningen medför. Det förslag som förbundet anför kring begreppet "Utbildad jägare" skulle i hög grad även täcka upp för anförda behov utan att medföra samma administration och övriga nackdelar.

Förslag till ny skrivning:

En utbildad jägare får under ett kalenderår leverera kött av 10 vildsvin direkt till slutkonsument.

6 § Antalet tillåtna vildsvin i skrivningen anser förbundet vara bra men ifrågasätter syftet med att mellangärdet ska medfölja kroppen. I dag sker provtagning av trikinos generellt med material från främre läggen, eller den sk tåsträckaren. Om skrivningarna i förordningen ändå måste omfatta mellangärde anser vi att denna del bör förändras till att omfatta mellangärde av sådan mängd att trikinprov kan genomföras.

Förbundet saknar logiken i att som i nuvarande system kräva utbildning för att leverera urtagna vildsvin till vilthanteringsanläggning (853) samt i förslag till konsument men ej till detaljhandelsanläggning (852). Detta behöver göras mer enhetligt. Förslagsvis löses detta genom ett baskrav om genomgången VU samt beskrivna delar för att definieras som "utbildad jägare".

De delar som reglerar vem detaljhandelsanläggning (852) får sälja till avhandlas i §8 och kan därför utgå.

Enligt argumentationen som anförts tidigare i vårt svar rörande tillståndskravet så bör det tas bort även i denna del.

Förslag till ny skrivning:

*En **utbildad** jägare får under ett kalenderår leverera 75 vildsvin till lokala detaljhandelsanläggningar ~~som levererar direkt till slutkonsumenter~~. En **utbildad** jägare ~~med tillstånd~~ får under ett kalenderår leverera 10 vildsvin direkt till slutkonsumenter.*

Svenska Jägareförbundet

7 § Förbundet föreslår följande tillägg utifrån föreslaget krav om "Utbildad jägare".

*//En lokal detaljhandelsanläggning som tar emot små mängder vildsvin från **utbildad** jägare ska anmäla...//*

8 § Kravet på utbildning, utbildad jägare, bör vara konsekvent och detta bör tillföras förslaget.

Skrivningen rörande detaljhandelsanläggningars försäljningsmöjligheter anser förbundet kunna vidgas något till att även omfatta andra detaljhandelsanläggningar (852) inom samma kommun. Detta då kommunerna har tillsynsansvaret över samtliga sådana anläggningar så ser vi inget hinder i att kunna utveckla den lokala affärsverksamheten med sådana samarbeten. Förbundet föreslår därför följande tillägg:

*//...En lokal detaljhandelsanläggning som tar emot små mängder vildsvin från **utbildad** jägare får endast hantera dessa vildsvin för vidare leverans direkt till slutkonsumenter **samt andra detaljhandelsanläggningar inom samma kommun.**//*

9 § Förbundet anser föreslaget regelverk kring tillståndsgivning och registerhållning av Länsstyrelse sakna funktion utan endast medför ytterligare administration för inblandade parter. Förslaget motverkar intentionerna med en ökad småskalig försäljning då det skapar trösklar för den enskilde jägaren utan att fylla ett reellt syfte.

Förbundet avstyrker skrivningen och föreslår att den helt utgår.

10 § Som tidigare anförts motsätter sig förbundet den del av förslaget som avser tillstånd och registrering för försäljningen. En genomgången och godkänd utbildning anser vi dock kunna vara motiverad. En stor del av de ämnen som denna kurs avser innehålla avhandlas vid den, av Livsmedelsverket, granskade utbildningen "Viltundersökare" (VU). Förbundet anser att denna utbildning bör kunna utgöra en bas. De som tidigare finns registrerade för genomgången VU bör således kunna hanteras via ett förenklat förfarande med en digital kurs via respektive jägarorganisations hemsida. Denna skulle kunna jämföras med utbildningen av TB-kontrollant som Jordbruksverket erbjuder dem som genomgått VU. Förbundet föreslås ges i uppdrag att ta fram en sådan digital kurs i samråd med Livsmedelsverket. De som ännu inte genomgått VU bör isf krävas göra detta.

Förbundet anser att den kostnadsberäkning om 4000 kr per deltagare som anförs i konsekvensutredningen är orimligt hög. Kostnaden måste reduceras till omkring 1000-1500 kr vilket är prisnivån för dagens VU-utbildningar om inte tröskeeffekten för enskilda jägare ska bli för stor. Tilläggskursen för vildsvin bör vara gratis för den enskilde men viss kostnadsersättning för administration och materialproduktion bör förmedlas till ansvarig i form av offentliga medel.

Mot bakgrund av detta så föreslås följande skrivning:

//För att få leverera små mängder vildsvin samt små mängder kött av vildsvin direkt till konsument eller små mängder vildsvin direkt till detaljhandelsanläggning ska jägaren uppfylla kriterierna för "utbildad jägare" definierade enligt 4 § denna förordning.//

Svenska Jägareförbundet

11 § Mot bakgrund av vad som tidigare anförts föreslår förbundet att skrivningen utgår i sin helhet.

12 § Mot bakgrund av vad som tidigare anförts föreslår förbundet att skrivningen utgår i sin helhet.

13 § Det finns ett flertal olika ackrediterade laboratorier som genomför trikinanalyser. Underlag som skickas in i samband med provtagningen tillika återrapport av provsvar bör utvecklas och standardiseras. Genom en sådan förändring kan det säkerställas att all nödvändig information kopplat till provtagningsobjektet finns tillgänglig för såväl säljare som konsument.

Förbundet tillstyrker skrivningen.

14 § Frågeställningen är komplex men i grunden anser förbundet att vildsvin fällda inom riskområde för cesium-137 bör provtas oavsett om det sker för konsumtion i det egna hushållet eller för avsalu. Förbundet anser dock att staten bör ta ett helhetsansvar avseende kostnaden för provtagning för att inte detta ska motverka syftet med en ökad handel av vildsvinskött samt en reglering av vildsvinspopulation i berörda län. Den prisskillnad i konkurrens, som de enligt konsekvensutredningen 400 kr per prov utgör, är avgörande i den rådande marknaden. Detta kommer sannolikt skapa en begränsning i efterfrågan och orättvisa marknadsnackdelar vilket inte är acceptabelt. Förbundet är medvetet om att denna del ligger utanför Livsmedelsverkets arbete med förordningsförslaget. Om detta genomförs bedömer dock förbundet att skrivningen får större legitimitet inom den geografi som berörs och eventuella marknadsnackdelar har eliminerats.

Förbundet tillstyrker skrivningen med ovanstående förbehåll.

15 § Förbundet föreslår följande tillägg till skrivning kopplat mot tidigare argumentation kring konsekvens avseende utbildningskrav:

// Om en utbildad jägare levererar vildsvin till...//

16 § Krav på märkning enligt detta förslag anser förbundet vara praktiskt funktionslöst men dock skapa mycket merarbete vilket motverkar bakgrunden till regeringsuppdraget. Vid hantering av flera vildsvin samtidigt skulle detta exempelvis medföra att köttkvarnen ska plockas isär och rengöras mellan det att man maler färsen från olika slaktkroppar som hanteras simultant. En kopia på analys svar för trikinundersökning där det framgår vilken individ som avses torde fylla samma funktion vid försäljning direkt från jägare till konsument. Vid en eventuell problembild kommer högst sannolikt konsumenten vara den som initierar en anmälan. Om denne då har fått dokumentation om trikinprov och säljare så har syftet uppnåtts för en vidare spårning. Vid försäljning av andra klövvilt som inte omfattas av detta förordningsförslag så ansvarar säljaren för att köparen inte utsätts för några hälsorisker. Detta borde vara en fullt tillämpningsbar utgångspunkt även gällande vildsvin.

Rörande motsvarande dokumentation för detaljhandelsanläggningar överlämnar vi synpunkterna för detta till branchorganisationen.

Förbundet föreslår att texten utgår och att det behov som finns täcks in av 17 §.

17 § Förbundet tillstyrker skrivningen.

Svenska Jägareförbundet

18 § Som tidigare anförts motsätter sig förbundet ett tillståndskrav för försäljning samt föreslår begreppet "utbildad jägare". Övriga delar som innefattas av föreslagen skrivning tillstyrks.

Förslag till ny skrivning:

//En **utbildad** jägare ~~med tillstånd~~ ska dokumentera...//

19 § Förbundet har ingen synpunkt utan överlåter åt branschorganisationerna för detaljhandelsföretagen att inkomma med detta.

20 § Förbundet tillstyrker skrivningen.

Kompletterande förslag

Förbundet har följande synpunkter som har beröring till det som föreslås ovan men inte kopplar direkt till det specifika föreskriftsarbetet som remitterats här. Alla jaktkortslösare har i jaktkortsregistret ett specifikt jägar-id vilket skulle kunna tryckas ut på det jaktkort som skickas ut efter fullgjord betalning. Detta jägar-id skulle kunna användas i en mängd sammanhang där det krävs en märkning och spårbarhet men som inte bör vara helt publik. Detta jägar-id skulle vara användbart för att märka leveranser av vilt, eller kött av vilt för att vid behov kunna spåra säljaren. I jaktkortsregistret skulle även kunna införas genomgångna, av myndighet initierade utbildningar utöver jägarexamen. Detta skulle kunna vara Viltundersökare, TB-kontrollant, föreslagen vildsvinsutbildning eller obligatoriska fällfångstkurser. Genom ett sådant förfarande finns all relevant information knuten till den individuella jägaren på ett samlat ställe där denne kan styrka sin formella kompetens inom aktuellt ämne. Lösningen medger för myndighet att identifiera den enskilde jägaren medans uppgifterna omgärdas av viss sekretess vilken förhindrar oönskade effekter som ett oskyddat register kan medföra.

SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDET

BO SKÖLD

Bo Sköld

Generalsekreterare

ANDERS NILSSON

Anders Nilsson

Biträdande Riksjaktvårdskonsulent